

videre. Kun skal jeg udtale, at dersom man vil afskaffe de nuværende Forligskommissærer, vil jeg meget anbefale, at man grundig overvejer den Tanke, som er fremkommen fra det ærede Medlem for Kalundborg om en saadan Institution i vore Kommuner. Jeg tror, det vilde være heldigt for Befolkningen, og at det vilde føre til, at mange Sager bleve forligte hjemme i god Forstaaelse, som ellers vilde komme for Retten, og maaske blive til mange langvarige og kostbare Processer.

Med denne Bemærkning skal jeg slutte og ønske, at Retsreformen ikke alene paa de Omraader, jeg særlig har udtalt mig om, men paa alle andre Omraader maa blive saa god og heldig for Befolkningen som muligt, og at Forslaget om ikke alt for længe maa blive ophøjet til Lov.

Slengerik: Ja, det lader jo til, at Dagen i Dag skal være Lægfolkernes, i alt Fald til en Begyndelse, jeg tvivler ikke paa, at Juristerne nok komme bagefter. For saa vidt vil jeg maaske danne en ret heldig Overgang mellem Lægfolkene og Juristerne, som jeg, efter hvad et æret juridisk Medlem af Tinget sagde til mig i Gaar, ogsaa er lidt af en Jurist. Jeg har ganske vist ikke været med til at pleje Justitsen, men Justitsen har til en vis Grad været med til at pleje mig. Jeg kan sige, at jeg er, om jeg maa benytte det Udtryk, et Slags forhenværende Plejebarn af Justitsen. Derfor kunde jeg maaske have Lov til at tale med i dette Spørgsmaal, selv om jeg alligevel maa sige, at det bliver ud fra en Lægmands Standpunkt. De Betragtninger, jeg vil gøre gældende, ere da ogsaa af den Art, som særligt ligge for Lægmand at gøre gældende.

Jeg lagde Mærke til, at saavel af den højtærede Justitsminister som det ærede Medlem for Storeheddinge (Sv. Høgsbro) hævdedes, at naar Talen var om Gennemførelsen af en Retsreform, skulde man ikke drage Spørgsmaalet om, hvad Gennemførelsen vilde koste, frem i første Række. Det er jeg for saa vidt enig med de to ærede Talere om, som det, naar man vil anskaffe sig en Ting eller gennemføre noget, bliver selve den Ting, man vil anskaffe, og selve det, man ønsker at gennemføre, der skal frem i første Række. Hvad Anskaffelsen eller Gennemførelsen koster, er imidlertid ogsaa et Spørgsmaal af Betydning, og Betydningens Størrelse retter sig efter Formuesomstændighederne hos den, der vil anskaffe noget eller gennemføre noget, saadan, at Spørgsmaalets

Betydning staar i omvendt Forhold til vedkommendes Velhavenhed. Jo mindre Raad man har, desto mere maa man spørge om Omkostningerne, og jo mere velhavende man er, desto mindre Hensyn behøver man at tage til, hvad det vil koste. Men nu have vi alle i Aar her i dette Ting hørt baade fra den høje Regering og fra ærede Medlemmer, at det gælder om at spare, og derfor mener jeg ogsaa, at Spørgsmaalet om, hvad Retsreformens Gennemførelse vil koste, bliver et Spørgsmaal, der er af stor Betydning; Statskassens Formuesomstændigheder ere ikke saa glimrende, at vi have Raad til at sige: Vi spørge ikke om, hvad det koster. Tværtimod mener jeg, at man her, som paa andre Omraader, hvor der kræves Penge, er nødt til at spørge om, hvad det koster. Vi vide jo godt alle sammen, at der netop nu foreligger for os Løsningen af mange forskellige Spørgsmaal, som ville kræve store Udbetalinger af Statskassen — det er jo ogsaa noget af det, som kendetegner det ny System. Den Sparsommelighedens Aand og den Sparsommelighedens Tid, vi levede i under det gamle System, hvor man ingen Ting kunde gennemføre og derfor heller ikke havde Brug for Penge til at gennemføre noget for, skulde vi jo være komne bort fra. Men alligevel mener jeg, at jo mere der ligger for, som trænger til Løsning, og hvortil der kræves Penge, des mere er man, naar man ikke har Overflod af Penge, nødt til at drøfte Bekostningsspørgsmaalet.

Vi vide jo nok, hvorledes de sagkyndige pleje at forholde sig, naar det drejer sig om deres specielle Sager. Vi have her i Danmark gamle — og ikke saa meget gamle — Erfaringer for, hvorledes en Art af sagkyndige, de militære, forholde sig. De sige, at naar Talen er om deres Sager, er ethvert Spørgsmaal om Sparsommelighed Snak hen i Vejret og ilde anbragt. Lige saa lidt som jeg vil sammenligne Retsreformen med de militære Galskaber, som den Gang stod paa Dagsordenen, lige saa lidt vil jeg sammenligne Juristerne med de militære sagkyndige, men jeg tillader mig alligevel at advare imod, at de juridiske sagkyndige faa store Ord at sige med Hensyn til Omkostningerne ved denne Sag. De lade ikke til at blive ganske ringe. De bleve af det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Nanke) anslaaede til en Sum af 3 Mill., og den højtærede Justitsminister tog, da han talte, ikke bestemt Afstand fra denne Sum. Han sagde, at han ikke paa det nuværende Tidspunkt